

Dokázala to Jarmila Nohavičková dosáhla satisfakce pro sebe i svou rodinu. Zatím žádnému sedlákovi se to nepovedlo. Foto: P. Janeček, MF DNES

Můj příběh satisfakce, na niž jsem čekala 60 let

Bývalá učitelka **Jarmila Nohavičková** vypráví příběh rodiny, která ztrácela své členy v obou světových válkách, ale jednu z nejtvrdějších ran jí zasadila kolektivizace a zabavení statku v Brničku.

» Pokračování ze strany B1

„Za pět let vytvořili vzorný statek. Hospodářství měli moc rádi a uměli to. Tchyně byla z gruntu, selka a tchán velmi tíhl k zemědělství. Pěstovali toho spoustu. Od řepy po vinnou révu přes rajčata až po tabák,“ vzpomíná Nohavičková. Ta na statek přišla v roce 1946. Provdala se za staršího ze dvou synů Nohavičkových. Také Jiřího. Ani jedni z rodičů nebyli jejich vztahu příliš nakloněni. „Pocházím se staré kantorské rodiny, takže si naši pro mě představovali učitele. Rodiče Jiřího pro něj zase chtěli selku. Ale asi jsme si byli souzeni,“ usměje se Nohavičková. Byt se se svým nastávajícím poznala v Loučanech, kde učila, po přestěhování Nohavičkových do Brnička, náhodou pomáhala zakládat první českou školu v sousední Dolní Sukolomi. Zůstala tak s manželem, tchánem a tchyní na statku. Tam se jí narodila dcera a o dva roky později syn.

Sedlák Nohavička po roce 1948 v rámci protikomunistického odboje fungoval jako spojka a schovával na svém gruntu zbraně. V roce 1951 během zni už dostali první varování, že se na něj něco chystá. „Říkal mu to jeden strážmistr, co k nám chodil. Tchán proto radši poslal zprávu a odbojářů od nás zbraně odvezli. Když to pak vypuklo, tak u nás hledali, ale nic nenašli. Tchána proto odsoudili za úplné hlouposti, jako jsou dvě pneu-

matiky, které prý měl zatajit. Chtěli jej zkrátka usvědčit a odrovnat,“ dodává Nohavičková. Další měsíce po upozornění se děly podivné věci směřující k omezení šancí na plnění takzvaných dodávek. „Třeba jednou v řjnu nějakí chlapi odvedli beze slova dvě naše dojnice. To vše dokazuje, jak to bylo připravené, plánované tak, aby statek zlikvidovali a mohli tam být družstevníci,“ míní Nohavičková.

Tchán dostal za neplnění dodávek mléka pokuty. Měl na ně peníze, ale obestavili jim účet. A třetího prosince si pro sedláka přišla policie. „Když jsem se vrátila ze školy, stály na dvoře dva antony. Ten nepořádek doma, to si nedovedete představit.“

Tchán odvezli jen tak v obleku,“ vzpomíná pamětnice. Jiří Nohavička starší byl označený za třídního nepřítele. Dva týdny po zatčení byl zavřený ve sklepe tehdejšího národního výboru ve Šternberku, pak ho věznili půl roku v Brně.

Mezi tím se tehdejší přísluhovači režimu činili i v Brničku. Den po Nohavičkově zadržení čekalo jeho snachu propuštění. „Během vyučování se otevřely dveře, stál v nich ředitel školy a říká, ‚Sbalte si své saky paky a at jste venku.‘ Já věděla, že se na nás něco chystá. „Říkal mu to jeden strážmistr, co k nám chodil. Tchán proto radši poslal zprávu a odbojářů od nás zbraně odvezli. Když to pak vypuklo, tak u nás hledali, ale nic nenašli. Tchána proto odsoudili za úplné hlouposti, jako jsou dvě pneu-

FAKTA

Rodinná sága

Jiřího Nohavičku staršího nejprve v roce 1938 vyhnali Maďaři ze Slovenska. Po válce získal statek v Brničku u Uničova po vyhnání sudetských Němců. V roce 1951 zuřila kolektivizace a Nohavičkovi znovu museli pryč. Otce zavřeli, syn opustil zemědělství a docházel za prací do továrny.

hujeme sami, vyvezou nás na naše náklady na Osoblažsko. Tak jsme začali balit,“ vypráví. Ve stájích zůstalo na sto kusů dobytka, čtyři koně. 15. prosince jen s malým nákladákem se základními věcmi a nějakým nábytkem opustili dům. Do kabiny auta se vešla psychicky zhroutená tchyně, šofér a manžel, který musel věci vyložit. „Já jsem šla pěšky do Uničova na vlak. S dvouletým synem v náručí a čtyřletou dcerou za ruku,“ vzpomíná Nohavičková.

„Kulacká cour!“ křičel inspektor na učitelku

Tchyně zůstala bydlet v Loučanech u bratra. Mladá rodina v Náměšti na Hané v domě Jarmilinych rodičů. Po nějaké době se jí podařilo získat místo učitelky v Drahanovicích. „Po měsíci učení jsem dostala předvolání na okresní školní inspektorát, kde na mě takový mladý frc říval: ‚Ty kulacká cour, okamžitě tě propustíme.‘ Byla jsem zdrcená. Manžel byl bez práce, měli jsme dvě malé děti,“ popisuje Nohavičková. Za týden ji předvolali znova a tentokrát sehrála svou roli šťastná náhoda. „Ten, co mě propouštěl, dostal koryto v Ostravě na krajském výboru. Tak mne nechali učit, jen jsem nesměla nikdy nic vykládat,“

doplňuje Nohavičková. Pět let pracovala tajně. Potom díky řediteli školy v Náměšti na Hané získala nové „papíry“ a mohla být zaměstnaná oficiálně. Hůř změnu snášel její muž. Tělem i duší zemědělec. Musel do továrny. Nakonec v ní vydržel sedm let, ale zničil si zdraví. Jiří Nohavička mladší zemřel v roce 1995. Posledních pět let života velkou část dne dýchal jen s pomocí speciálního přístroje.

Jiří Nohavička starší se z vězení vrátil po půl roce. Zemřel v roce 1972, krátce po smrti své ženy.

Na ty sedláky si vzpomínám matně, prohlásil Nakládal

Nohavičková převezla dokumenty o násilném vystěhování rodiny k sobě do Náměště. Po roce 1989 se pustila nejen do získávání majetku zpět v rámci restitucí, ale snažila se i o očištění jména rodiny. „Předseda výboru v Brničku Nakládal byl původně zedník a rád se podepisoval,“ dodala Nohavičková. Což byla v daném případě výhoda. Případ jejího tchána se podařilo dotáhnout do konce mimo jiné i díky tomu, že snacha vyhnáního sedláka měla dostatek dokladů z té doby. „Nynějším rozhodnutím soudu je to pro mě morálně srovnané. K tomu, že se náš případ tak rozběhl, pomohla Konfederace politických vězňů,“ podotkla Nohavičková s tím, že to pro ni nebyly lehké chvíle. Ani při restitucí. „Nikde jsem se nesetkala s porozuměním, protože jsem chtěla zpět majetek. Takže to bylo velice trpké období,“ podotýká. Vracení statek v Brničku po čase prodali. Dcera ale v obci zůstala. „Chcete slyšet perličku? Bydlí kousek od pana Nakládal. Ten prohlásil, že si na nás vzpomíná jen matně. Život to tak někdy zamotá,“ usměje se Nohavičková.

Jitka Janečková

Hlavně vesele

Bývalý kolektivizátor si na své oběti vzpomíná jen matně. K soudu nepřišel.

Drancování venkova

Na statku rodina nechala vše. Případlo to družstvu.

2x foto: archiv

Léta útrap rodině nikdo neodčiní, miní političtí vězni

OLOMOUC (jim, ČTK) Případ rodiny Nohavičkových se stal prvním, kdy dospěl proces týkající se násilného vystěhování sedláků z padesátých let k trestu pro konkrétního člověka. Kauza se dostala k soudu před dvěma lety. Olomoucký okresní soud nejprve případ zastavil s tím, že se na něj vztahuje amnestie z roku 1960. Státní zástupce se však odvolal a krajský soud mu dal za pravdu. Jarmila Nohavičková vyhrála proces s předsedou Místního národního výboru v Brničku Ladislavem Nakládačem poprvé v dubnu 2010. Tehdy jej olomoucký okresní soud odsoudil na dva roky s podmíněným odkladem. Nakládal se proti trestu odvolal. Před pár dny jej Krajský soud v Olomouci potrestal osmnáctiměsíčním podmíněným trestem za to, že rozhodl o vystěhování rodiny ze statku.

Muž sice nepopíral, že podpis pod výměrem o vystěhování je jeho, tvrdil však, že si na rodinu Nohavičkových vzpomíná jen matně. „Násilné vystěhování navíc režirovali výše postavení politici s přispěním Státní bezpečnosti. Tehdy osmadvacetiletý zedník Nakládal s minimální zkušeností s funkcí předsedy si neuvědomoval, že porušuje zákon,“ řekl Nakládalův advokát David Bukal. Podle verdiktu krajského soudu

však Nakládal byl coby předseda národního výboru za svoje činy plně odpovědný. Sám si rozsudek vyslechnout nepřišel. Odvolávat se však proti němu nejspíš nebude. „Už chce mít také klid,“ mínil jeho obhájce Bukal.

Olga Konečná z olomoucké pobočky Konfederace politických vězňů sice také připouští, že se jednalo o člověka na jedné ze spodních příček tehdejší stranické hierarchie, ale nynější rozsudek považuje za důležitý. „Jsme rádi, že se alespoň někomu dostalo zadostiučinění za přikofi. I když to není adekvátní tomu, co ti lidé vytrpěli,“ poznamenala Konečná, „Rozsudek je morální

satisfakci. Ale Nohavičkovým ta léta, kdy si prožili strádání, nikdo nevrátí,“ podotkla Konečná.

I zástupci Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu považují rozsudek za významný. Jeho pracovníci totiž měli na stole pět set podobných případů. Jejich aktéři však buď postupně zemřeli, nebo se vyšetřovatelům nepodařilo shromáždit tak pádné důkazy jako v případě z Brnička.

Bohatí sedláci zvaní kulaci byli komunistickým režimem především na počátku padesátých let masově pronásledováni. Tazeni proti nim bylo zahájeno na základě tajné směrnice.

Vaším objektivem Aktuální události Olomouckého kraje na vašich snímcích. Radslavská přílba na fotografiích Josefa Čecha

Vystavte fotografie na Rajce.net

Pokud do svého alba zařadíte zajímavé fotografie zachycující aktuální události ve vašem kraji, mohou se objevit i v novinách.

Na stránce www.rajce.net si založte zadarmo účet. Další návody najdete na www.navody.rajce.net.

Hasiči v akci Víkendovou mezinárodní hasičskou soutěž Radslavská přílba zachytil na Přerovsku Josef Čech.

2x foto: lpepa.rajce.idnes.cz

INZERCE

Koupím

OBRAZY A STAROŽITNOSTI

PRODÁTE NEJLÉPE V AUKCI

Aukční síň, Galerie Národní 25
Národní 25 (Palác metro), Praha 1

Přijedeme kamkoli v ČR
224 236 380, 737 571 660

www.galerie-narodni.cz